

Zbornik sudske prakse

RJEŠENJE SUDA (deveto vijeće)

6. rujna 2022. *

„Zahtjev za prethodnu odluku – Pravosudna suradnja u kaznenim stvarima – Članak 82. UFEU-a – Pravo na informiranje u kaznenom postupku – Pravo na informiranje o optužbama – Direktiva 2012/13/EU – Članak 6. stavak 1. – Područje primjene – Članak 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima – Djelotvorna sudska zaštita – Prigovor koji se odnosi na prekomjerno trajanje kaznenog postupka – Nacionalni propis na temelju kojeg takav spor mogu pokrenuti samo osobe koje imaju status osumnjičenika ili optuženika – Članak 267. UFEU-a – Članak 53. stavak 2. Poslovnika Suda – Očita nenadležnost”

U predmetu C-95/22,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a koji je uputila Judecătoria Târgu-Mureş (Prvostupanjski sud u Târgu-Mureşu, Rumunjska) odlukom od 28. siječnja 2022., koju je Sud zaprimio 11. veljače 2022. u postupku koji je pokrenuo

Delgaz Grid SA,

SUD (deveto vijeće),

u sastavu: S. Rodin, predsjednik vijeća, C. Lycourgos (izvjestitelj), predsjednik četvrtog vijeća, u svojstvu suca devetog vijeća, i J.-C. Bonichot, sudac,

nezavisni odvjetnik: P. Pikamäe,

tajnik: A. Calot Escobar,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči obrazloženim rješenjem, u skladu s člankom 53. stavkom 2. Poslovnika Suda,

donosi sljedeće

Rješenje

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 6. stavka 1. Direktive 2012/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012. o pravu na informiranje u kaznenom postupku (SL 2012., L 142, str. 1.), članka 82. UFEU-a i članka 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja).

* Jezik postupka: rumunjski

- 2 Taj je zahtjev upućen u okviru postupka koji je društvo Delgaz Grid SA pokrenulo zbog trajanja kaznenog progona koji je pokrenuo Parchetul de pe lângă Judecătoria Alba Iulia (Državno odvjetništvo pri Prvostupanjskom sudu u Albi Iuliji, Rumunjska) (u daljnjem tekstu: državno odvjetništvo) zbog kaznenih djela prijevare, davanja lažnog iskaza kao i upotrebe krivotvorenih isprava koja su dovela do povećanja računa za plin koje su platiti krajnji potrošači.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Članak 1. Direktive 2012/13, naslovljen „Predmet”, predviđa:

„Ovom se Direktivom utvrđuju pravila o pravu na informiranje osumnjičenika ili okrivljenika o njihovim pravima u kaznenom postupku i optužbama protiv njih. Njome se također utvrđuju pravila o pravu na informiranje osoba koje su predmetom europskog uhidbenog naloga o njihovim pravima.”

- 4 Pod naslovom „Područje primjene” članak 2. te direktive određuje u svojem stavku 1.:

„Ova se Direktiva primjenjuje od trenutka kada nadležna tijela država članica obavijeste osobe da su osumnjičene ili okrivljene za počinjenje kaznenog djela pa do završetka postupka, pri čemu se misli na konačno rješavanje pitanja je li osumnjičenik ili okrivljenik počinio kazneno djelo, uključujući, ako je to potrebno, određivanje sankcije i odlučivanje o žalbi.”

- 5 Članak 4. navedene direktive tiče se obavijesti o pravima kod uhićenja osumnjičenika ili okrivljenika, a njezin članak 5. odnosi se na tu obavijest u postupcima povodom europskog uhidbenog naloga.

- 6 Članak 6. stavak 1. iste direktive predviđa:

„Države članice osiguravaju da osumnjičenici ili okrivljenici dobiju informacije o kaznenim djelima za koja se sumnjiče ili za čije počinjenje su okrivljeni. Te se informacije dostavljaju žurno i uz toliko detalja koliko je potrebno kako bi se osigurala pravičnost postupka i djelotvorno ostvarivanje prava na obranu.”

Rumunjsko pravo

- 7 Članak 488. bis Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (Zakon br. 135/2010 o Zakoniku o kaznenom postupku) od 1. srpnja 2010. (*Monitorul Oficial al României*, dio I., br. 486 od 15. srpnja 2010.) (u daljnjem tekstu: Zakonik o kaznenom postupku), naslovljen „Podnošenje prigovora”, određuje:

„1. Ako kazneni progon ili suđenje nisu provedeni u razumnom roku, može se podnijeti prigovor kojim se zahtijeva ubrzavanje postupka.

2. Prigovor može podnijeti osumnjičenik, optuženik, oštećenik, podnositelj imovinskopravnog zahtjeva i osoba koja ima građanskopravnu odgovornost. Tijekom postupka prigovor može također podnijeti državni odvjetnik.

[...]

Glavni postupak, prethodno pitanje i postupak pred Sudom

- 8 Dana 1. srpnja 2019. tijela zadužena za kazneni progon Inspectoratul de Poliție Județean Alba – Serviciul de Investigare a Criminalității Economice (Inspektorat okružne policije u Albi – Služba za istrage gospodarskih kaznenih djela, Rumunjska) pokrenula su istragu u odnosu na zaposlenike društva Delgaz Grid koji su, među ostalim, u svoju korist otuđili materijale ili robu čije im je upravljanje bilo povjereno, omogućili otuđivanje goriva sastavljanjem krivotvorenih isprava i obavljali aktivnosti koje mogu stvoriti gubitke i narušiti uredno funkcioniranje distribucijske usluge. Povodom te istrage dana 2. srpnja 2019. pokrenut je kazneni progon zbog, među ostalim, zloupotrebe položaja i pronevjere sredstava koji je 8. siječnja 2020. proširen na djela prijevare, davanja lažnog iskaza i upotrebe krivotvorenih isprava. S obzirom na taj progon otvoren je državnoodvjetnički spis kaznene istrage.
- 9 Dana 29. listopada 2020. državno odvjetništvo razdvojilo je istragu, tako da je kazneni progon za kaznena djela prijevare, davanja lažnog iskaza i upotrebe krivotvorenih isprava doveo do otvaranja zasebnog kaznenog spisa koji je predmet glavnog postupka. Tijekom istrage u okviru tog kaznenog spisa obavljeno je oko 87 pretraga u sjedištu i u prostorijama društva Delgaz Grid po okončanju kojih je oduzeto više isprava te je oko 174 zaposlenika odnosno bivših zaposlenika bilo saslušano u svojstvu svjedoka.
- 10 Dana 21. srpnja 2021. društvo Delgaz Grid podnijelo je pred Judecătoria Târgu-Mureș (Prvostupanjski sud u Târgu-Mureșu, Rumunjska), koja je sud koji je uputio zahtjev, prigovor kako bi osporilo trajanje kaznenog postupka za koji smatra da se neopravdano produljuje.
- 11 Dana 4. kolovoza 2021. državno odvjetništvo zatražilo je da se taj prigovor odbije kao nedopušten s obzirom na to da u okviru kaznenog postupka o kojem je riječ u glavnom postupku društvo Delgaz Grid nema status osumnjičenika ili optuženika koji se, međutim, zahtijeva Zakonikom o kaznenom postupku u svrhu podnošenja takvog prigovora.
- 12 U tom pogledu društvo Delgaz Grid tvrdi, u biti, da je pravu Unije suprotan nacionalni propis koji osobu ovlašćuje da osporava trajanje kaznenog postupka samo ako joj je dostavljena formalna obavijest kojim je se obavještava da se kazneni progon vodi protiv nje kao osumnjičenika ili optuženika. Posebno smatra da, s obzirom na to da Direktivom 2012/13 nisu definirani pojmovi „osumnjičenici” ili „okrivljenici”, valja utvrditi obuhvaćaju li ti pojmovi osobe koje *de facto* imaju takvo svojstvo.
- 13 Sud koji je uputio zahtjev smatra da je situacija o kojoj je riječ u glavnom postupku obuhvaćena pravom Unije s obzirom na to da društvo Delgaz Grid ističe da nacionalno zakonodavstvo koje uređuje prigovor za osporavanje trajanja kaznenog postupka, predviđen u članku 488. bis stavku 2. Zakonika o kaznenom postupku jest, imajući u vidu sudsku praksu Europskog suda za ljudska prava, suprotno pravu Unije, a osobito članku 6. stavku 1. Direktive 2012/13, članku 47. Povelje i članku 82. UFEU-a.
- 14 Taj sud navodi da će odgovor Suda na upućeno pitanje utjecati na ishod glavnog postupka. Pojašnjava u tom pogledu, prvo, da je Curtea Constituțională (Ustavni sud, Rumunjska) proglasila odredbe članka 488. bis stavka 2. Zakonika o kaznenom postupku sukladnima rumunjskom Ustavu, drugo, da se u trenutku, u kojem je društvo Delgaz Grid podnijelo prigovor

radi osporavanja trajanja kaznenog postupka o kojemu je riječ u glavnom postupku, kazneni progon zasnivao na materijalnim radnjama (kazneni progon *in rem*), i da to društvo nije steklo status osumnjičenika ili optuženika, treće, da mogućnost podnošenja pravnog sredstva predviđenog nacionalnim pravom u slučaju neopravdanog produljenja kaznenog postupka rumunjski zakonodavac priznaje samo osobama koje su predmet kaznene optužbe i koje su primile formalnu obavijest o optužbi iznesenoj protiv njih, to jest osobama koje imaju svojstvo osumnjičenika ili optuženika i naposljetku, četvrto, da se praksa nacionalnih sudova sastoji od odbacivanja kao nedopuštenih zahtjeva čiji je predmet prigovor glede trajanja kaznenog postupka u situacijama poput one koja je dovela do obraćanja Sudu u ovom postupku.

- 15 U tom je kontekstu Judecătoria Târgu-Mureş (Prvostupanjski sud u Târgu-Mureşu) odlučila prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Protivi li se članku 6. [stavku] 1. Direktive [2012/13], u vezi s člankom 82. UFEU-a kao i odredbama članka 47. [Povelje] o pravu na djelotvoran pravni lijek i na pošteno suđenje, nacionalni propis kojim nije predviđeno da osobe koje su predmet kaznene optužbe, ali nisu primile formalnu obavijest o postojanju optužbe [protiv sebe] imaju pravo osporavati prekomjerno trajanje kaznenog postupka u okviru kojeg su te osobe predmet istrage?”

- 16 Sud koji je uputio zahtjev zatražio je, na temelju članka 105. stavka 1. Poslovnika Suda, da se o ovom predmetu odluči u ubrzanom postupku.

Nadležnost Suda

- 17 Na temelju članka 53. stavka 2. Poslovnika, kada je Sud očito nenadležan za odlučivanje u nekom predmetu, Sud može, nakon što sasluša nezavisnog odvjetnika, u svakom trenutku odlučiti obrazloženim rješenjem, bez poduzimanja daljnjih koraka u postupku.

- 18 U ovom predmetu valja primijeniti tu odredbu.

- 19 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, u okviru prethodnog postupka na temelju članka 267. UFEU-a Sud može tumačiti pravo Unije samo u granicama dodijeljene nadležnosti (presuda od 19. studenoga 2019., A. K. i dr. (Neovisnost Disciplinskog vijeća Vrhovnog suda), C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982, t. 77. i navedena sudska praksa).

- 20 U skladu s člankom 1. Direktive 2012/13, ona utvrđuje pravila o pravu na informiranje osumnjičenika ili okrivljenika o njihovim pravima u kaznenom postupku i optužbama protiv njih.

- 21 U skladu s njezinim člankom 2. stavkom 1., ta se direktiva primjenjuje od trenutka kada nadležna tijela država članica obavijeste osobe da su osumnjičene ili okrivljene za počinjenje kaznenog djela pa do završetka postupka, pri čemu se misli na konačno rješavanje pitanja je li osumnjičenik ili okrivljenik počinio kazneno djelo, uključujući, ako je to potrebno, određivanje sankcije i odlučivanje o žalbi.

- 22 Članak 6. stavak 1. navedene direktive, koji je odredba koju je naveo sud koji je uputio zahtjev, određuje da države članice osiguravaju da osumnjičenici ili okrivljenici dobiju informacije o kaznenim djelima za koja se sumnja ili za čije počinjenje su okrivljeni i da se te informacije dostavljaju žurno i uz toliko detalja koliko je potrebno kako bi se osigurala pravičnost postupka i djelotvorno ostvarivanje prava na obranu.

- 23 U ovom slučaju društvo Delgaz Grid osporava nemogućnost da na temelju članka 488. bis Zakonika o kaznenom postupku podnese pravno sredstvo radi osporavanja prekomjernog trajanja kaznenih postupaka koji se odnose na kaznena djela za koja smatra da je osumnjičen, jer se tom odredbom nudi mogućnost podnošenja takvog pravnog sredstva samo osobama koje imaju svojstvo „osumnjičenika” ili „optuženika”, a koje društvo Delgaz Grid nema.
- 24 U tom pogledu valja istaknuti da, unatoč formulaciji upućenog pitanja na temelju koje se može pomisliti da je društvo Delgaz Grid predmet kaznene optužbe, iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da to nije slučaj. U trenutku kada je društvo Delgaz Grid podnijelo pravno sredstvo na temelju članka 488. bis Zakonika o kaznenom postupku, predmetni kazneni progon nije bio pokrenut protiv njega i ono nije primilo formalnu obavijest da protiv njega postoji optužba.
- 25 Kao što je to navedeno u točkama 20. i 21. ovog rješenja, Direktiva 2012/13 samo utvrđuje pravila o pravu na informiranje osumnjičenika ili okrivljenika o njihovim pravima u kaznenom postupku i optužbama protiv njih od trenutka kada nadležna tijela obavijeste osobu da je osumnjičena ili okrivljena za počinjenje kaznenog djela.
- 26 U tim okolnostima, budući da društvo Delgaz Grid nije predmet kaznenog postupka i da od nadležnih nacionalnih tijela nije primilo takvu obavijest, valja zaključiti da situacija o kojoj je riječ u glavnom postupku nije obuhvaćena područjem primjene Direktive 2012/13 i, slijedom toga, da njezin članak 6. stavak 1., na koji se upućeno pitanje odnosi, nije primjenjiv u ovom slučaju.
- 27 Osim toga, članak 82. UFEU-a, koji je sud koji je uputio zahtjev također spomenuo i koji otvara poglavlje 4. koje je naslovljeno „Pravosudna suradnja u kaznenim stvarima” i nalazi se u glavi V. UFEU-a o području slobode, sigurnosti i pravde, određuje mjere koje zakonodavac Unije mora donijeti radi ostvarivanja potpune suradnje među državama članicama u kaznenom području te utvrđuje pravilo prema kojem se ta suradnja mora zasnivati na načelu uzajamnog priznavanja. Budući da je taj članak upućen samo institucijama Unije, on nije primjenjiv u ovom slučaju (vidjeti u tom smislu presudu od 7. lipnja 2012., Vinkov, C-27/11, EU:C:2012:326, t. 41. i 42.).
- 28 Naposljetku, valja podsjetiti na to da područje primjene Povelje, što se tiče djelovanja država članica, jest definirano u njezinu članku 51. stavku 1., prema kojem se odredbe Povelje odnose na države članice samo kada provode pravo Unije (presuda od 16. prosinca 2021., AB i dr. (Povlačenje amnestije), C-203/20, EU:C:2021:1016, t. 37.).
- 29 Uostalom, taj članak 51. stavak 1. Povelje potvrđuje ustaljenu sudsku praksu Suda prema kojoj se temeljna prava koja se jamče u pravnom sustavu Unije primjenjuju na sve situacije uređene pravom Unije, ali ne i izvan njih (presuda od 16. prosinca 2021., AB i dr. (Povlačenje amnestije), C-203/20, EU:C:2021:1016, t. 38. i navedena sudska praksa).
- 30 Stoga, kada pravna situacija ne ulazi u područje primjene prava Unije, Sud nije nadležan o njoj odlučivati, i eventualno prizivane odredbe Povelje ne mogu same po sebi biti temelj takve nadležnosti (presuda od 16. prosinca 2021., AB i dr. (Povlačenje amnestije), C-203/20, EU:C:2021:1016, t. 39.).
- 31 To je ovdje slučaj, tako da valja zaključiti da članak 47. Povelje nije primjenjiv.

- 32 Slijedom navedenog, budući da ni jedna od triju odredbi čije tumačenje traži sud koji je uputio zahtjev nije primjenjiva u ovom slučaju, valja zaključiti na temelju članka 53. stavka 2. Poslovnika da je Sud očito nenadležan za davanje odgovora na pitanje koje je uputila Judecătoria Târgu-Mureş (Prvostupanjski sud u Târgu-Mureşu).
- 33 S obzirom na navedeno, treba obustaviti postupak povodom zahtjeva suda koji je uputio zahtjev da se o ovom predmetu odluči u ubrzanom postupku.

Troškovi

- 34 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog, Sud (deveto vijeće) rješava:

Sud Europske unije očito je nenadležan za davanje odgovora na pitanje koje je Judecătoria Târgu-Mureş (Prvostupanjski sud u Târgu-Mureşu, Rumunjska) uputila odlukom od 28. siječnja 2022.

Potpisi